

anden og Dommeren i Midten som Opmand, som den, der siger, hvad Ret skal være. Faa vi ikke det, rens vi i Virkeligheden ikke vor Retspleje for den gamle Inkvisitionsproces; under Forhørene vedblive vi stadig at have Dommeren som Inkvisitor, som den sigtedes Modpart. Jeg regner det i Virkeligheden for umuligt, naar det da skal være alvorlig ment med en Retsreform, ikke at indføre Anklageprincippet. Om vi nu paa Grund af den Sparsommelighedens Understrøm, som er omtalt, ikke skulde naa til Opfyldelsen af den ene Grundlovsparagraf, der fordrer Administrationen og Retsplejen adskilte fra hinanden, saa vilde jeg regne det for højst uheldigt og ganske i Strid med de Anskuelse, som have været raadende i Folketinget i de første Aar, vi behandlede denne store Sag, men skulde det være saadan, at det ikke maatte vinde Anklag at faa denne store gennemgribende Reform, er der dog ikke noget i Vejen for, at vi med Bibeholdelse af det nærværende Grundlag i det hele og store kunne gennemføre Anklageprincippet fuldt ud alligevel, idet vi ansætte saa og saa mange offentlige, beskikkede Anklagere, som have at tage Tøten til Undersøgelser og i hvert Fald til Aktoratet, naar der begæres Aktion mod en Mand. Vi ville derved dog komme et ikke saa ganske ringe Stykke hen ad den rigtige Vej. Det, at Anklageprincippet indføres, og det, at Nævningerne komme til at fremgaa af Folkevalg enten direkte eller indirekte, regner jeg for to saa ganske nødvendige Ting, at jeg ikke kan tænke mig, og heller ikke — ja, nu skal jeg ikke staa og love — med min gode Villie vil bidrage til at gennemføre en Retsreform, hvor disse to vigtige Ting mangle. Det vilde hverken være hugget eller stukket, hverken helgjort eller halvgjort Arbejde og maaske neppe en Gang være til Gavn, idet det vilde udskyde en virkelig grundig Reform saa længe, at der aldrig i vor Tid eller i vore Børns Tid vil blive Tale om at komme videre ad den Vej. Jeg skal paa dette Trin af Sagen indskrænke mig til disse faa Bemærkninger, og jeg forbeholder mig, hvis ikke Forslag fremkommer fra anden Side, at stille Forslag om Sagens Henviisning til et Udvalg.

Emil Petersen: Det Forslag til en Retsreform, som nu ligger paa dette Tings Bord, er ikke det samme, som tidligere har været vedtaget af dette Ting adskillige Gange, og hvorved dette Ting viste sig

rede til at gennemføre Grundlovens §§ 71 og 74. Ved de Forhandlinger, der have fundet Sted dels i Landstinget, dels i Fællesudvalg om denne Sag, har det imidlertid vist sig, at selv om Landstinget ikke er en principiel Modstander af en Retsreform i det hele og store, har der dog været og er en saa afgjort Forskel paa Landstingets og Folketingets Standpunkt, at en Udjævning af Stridspunkterne ikke har været mulig. Da det saaledes syntes frugtesløst under de givne Forhold at fortsætte Forhandlingen Tingene imellem om en Retsreform paa det af Proceskommissionen givne Grundlag, og da den nuværende Retspleje lider af flere fra alle Sider erkendte Mangler, kan man heri finde en rimelig Forklaring af, at den højtærede Minister har søgt at bøde paa vor uheldige Retsplejeordning ved et paa forskellige væsentlige Punkter reduceret Forslag til en Retsreform.

Ved dette Forslag, som Landstinget nu har behandlet i to Samlinger, har den højtærede Justitsminister paa Forhaand opgivet for Tiden at gennemføre Opfyldelsen af Grundlovens § 71, der siger, at Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen. Derimod søger man at opfylde Grundlovens § 74, der paabyder Mundtlighed og Offentlighed i Retsplejen og Indførelse af Nævningers Medvirkning i Misgerningssager og i Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser. Det Forslag, Justitsministeren har forelagt i det andet Ting, har der ikke vundet Tilslutning, ikke den Tilslutning, som det var at vente. Naar den højtærede Justitsminister paa Forhaand har reduceret sit Forslag til et Kompromisforslag og paa væsentlige Punkter bøjet sig hen imod Landstingets Standpunkt, saa kunde man ventet mere Imødekommen mod dette Tings Standpunkt, end den, der er kommen frem ved Landstingets Behandling af Justitsministerens Kompromisforslag. Heller ikke det Forslag har vundet Tingets Øre, saaledes at det Forslag, der nu ligger paa dette Tings Bord, er et helt andet Forslag end det, Ministeren forelagde i det andet Ting, i hvert Fald et Forslag, der paa væsentlige Punkter er forandret. Dette gælder flere vigtige Punkter, saaledes Nævningers Udnævnelse. Her er Landstinget gaaet helt bort fra Justitsministerens Forslag. Paa dette fundamentale Punkt antager jeg ikke, at Folketinget kan bøje sig. Her maa Befolkningen gennem de kommunale Raad øve Indflydelse og kunne sige det afgørende Ord. Hvis Udtagelsen eller Udnævnelsen